

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 25. októbra 2018*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Sociálne zabezpečenie – Nariadenie (ES) č. 883/2004 – Článok 12 ods. 1 – Nariadenie (ES) č. 987/2009 – Článok 14 ods. 1 – Vyslaní pracovníci – Uplatniteľné právne predpisy – Osvedčenie A 1 – Podliehanie zamestnanca právnym predpisom členského štátu, v ktorom je usadený zamestnávateľ – Podmienky“

Vo veci C-451/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Administrativen sad Veliko Tarnovo (Správny súd Veliko Tarnovo, Bulharsko) z 19. júla 2017 a doručený Súdnemu dvoru 27. júla 2017, ktorý súvisí s konaním:

„Walltopia“ AD

proti

Direktor na Teritorialna direkcija na Nacionalnata agencija za prichodite – Veliko Tarnovo,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda prvej komory J. C. Bonichot, vykonávajúci funkciu predsedu šiestej komory, sudcovia E. Regan (spravodajca) a C. G. Fernlund,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Direktor na Teritorialna direkcija na Nacionalnata agencija za prichodite – Veliko Tarnovo, v zastúpení: D. Boneva, splnomocnená zástupkyňa,
- Európska komisia, v zastúpení: D. Martin a N. Nikolova, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: bulharčina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 písm. j) a l) a článku 12 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 465/2012 z 22. mája 2012 (Ú. v. EÚ L 149, 2012, s. 4) (ďalej len „nariadenie č. 883/2004“), a výkladu článku 14 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 1).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi spoločnosťou „Walltopia“ AD na jednej strane a Direktor na Teritorialna direkcija na Nacionalnata agencija za prichodite – Veliko Tarnovo (riaditeľ Oblastného riaditeľstva Národnej agentúry pre verejné príjmy, Veliko Tarnovo, Bulharsko) na druhej strane, ktorý sa týka zákonnosti rozhodnutia, ktorým sa odmietlo vydať osvedčenie o uplatniteľných právnych predpisoch pre zamestnanca spoločnosti Walltopia.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 883/2004

- 3 Článok 1 nariadenia č. 883/2004 s názvom „Definície“, ktorý sa nachádza v hlave I tohto nariadenia, nazvanej „Všeobecné ustanovenia“, stanovuje:
„Na účely tohto nariadenia:
...
c) ‚poistenc‘ vo vzťahu k odvetviam sociálneho zabezpečenia, na ktoré sa vzťahuje hlava III, kapitoly 1 a 3, znamená každú osobu, ktorá spĺňa podmienky požadované podľa právnych predpisov členského štátu príslušného podľa hlavy II, nároku na dávky, pri zohľadnení ustanovení tohto nariadenia;
...
j) ‚bydlisko‘ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva;
...
l) ‚právne predpisy‘ znamenajú v súvislosti s každým členským štátom zákony, nariadenia a iné povinné ustanovenia a všetky ostatné vykonávajúce opatrenia týkajúce sa odvetví sociálneho zabezpečenia, na ktoré sa uplatňuje článok 3 ods. 1;
...“
- 4 Článok 2 s názvom „Osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje“, ktorý sa takisto nachádza v hlave I tohto nariadenia, stanovuje:
„1. Toto nariadenie sa vzťahuje na štátnych príslušníkov členského štátu, osoby bez štátnej príslušnosti a utečencov, ktorí majú bydlisko v členskom štáte a podliehajú alebo podliehali právnym predpisom jedného alebo viacerých členských štátov, ako aj na ich rodinných príslušníkov a ich pozostalých.

2. Okrem toho sa toto nariadenie vzťahuje aj na pozostalých po osobách, na ktoré sa vzťahovali právne predpisy jedného alebo viacerých členských štátov, bez ohľadu na štátnu príslušnosť takýchto osôb, keď sú ich pozostalí štátnymi príslušníkmi členského štátu, alebo osobami bez štátnej príslušnosti alebo utečencami s bydliskom v jednom z členských štátov.“

5 Článok 11 tohto nariadenia s názvom „Všeobecné pravidlá“, ktorý sa nachádza v hlave II, nazvanej „Určenie príslušnosti právnych predpisov“, stanovuje:

„1. Osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou.

2. Na účely tejto hlavy osoby, ktoré prijímajú peňažné dávky na základe ich činnosti ako zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činné osoby, alebo ako dôsledok tejto činnosti, sa považujú za osoby, ktoré vykonávajú túto činnosť. Toto sa nevzťahuje na dôchodky v invalidite, starobné dôchodky alebo pozostalostné dôchodky alebo, na dôchodky v súvislosti s pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, alebo na nemocenské peňažné dávky vzťahujúce sa na ošetrovanie počas neobmedzenej doby.

3. S výhradou článkov 12 až 16:

- a) osoba vykonávajúca činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte podlieha právnym predpisom tohto členského štátu;
- b) štátny zamestnanec podlieha právnym predpisom členského štátu, ktorého správa ho zamestnáva;
- c) osoba prijímajúca dávku v nezamestnanosti v súlade s článkom 65 podľa právnych predpisov členského štátu bydliska podlieha právnym predpisom tohto členského štátu;
- d) osoba povolaná alebo opätovne povolaná na výkon služby v ozbrojených silách alebo civilnej službe členského štátu podlieha právnym predpisom tohto členského štátu;
- e) ktorákoľvek iná osoba, na ktorú sa písm. a) až d) nevzťahujú, podlieha právnym predpisom členského štátu bydliska bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia tohto nariadenia zaručujúce tejto osobe dávky podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých členských štátov.

...“

6 Článok 12 tohto istého nariadenia s názvom „Osobitné pravidlá“, ktorý sa takisto nachádza v hlave II, v odseku 1 stanovuje:

„Osoba, ktorá ako zamestnanec vykonáva v členskom štáte činnosť v mene zamestnávateľa, ktorý tam zvyčajne vykonáva svoju činnosť a ktorá je týmto zamestnávateľom vyslaná do iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu v mene tohto zamestnávateľa, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že očakávané trvanie takejto práce nepresahuje 24 mesiacov a že táto osoba tam nie je vyslaná, aby nahradila inú vyslanú osobu.“

Nariadenie č. 987/2009

- 7 Článok 14 nariadenia č. 987/2009 s názvom „Spresenia týkajúce sa článkov 12 a 13 [nariadenia č. 883/2004]“, ktorý sa nachádza v hlave II tohto nariadenia, nazvanej „Určenie uplatniteľných právnych predpisov“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Na účely uplatňovania článku 12 ods. 1 [nariadenia č. 883/2004] ,osoba, ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec v členskom štáte v mene zamestnávateľa, ktorá tam zvyčajne vykonáva svoju činnosť a ktorá je svojím zamestnávateľom vyslaná do iného členského štátu, zahŕňa aj osobu, ktorá je zamestnaná na účely vyslania do iného členského štátu pod podmienkou, že sa na dotknutú osobu už aj bezprostredne pred začatím jej zamestnania vzťahujú právne predpisy členského štátu, v ktorom je usadený jej zamestnávateľ.“

Bulharské právo

Ústava Bulharskej republiky

- 8 Podľa článku 51 ods. 1 Ústavy Bulharskej republiky „majú občania právo na sociálne zabezpečenie a sociálnu podporu“.
- 9 Článok 51 ods. 2 tejto Ústavy stanovuje:

„Dočasne nezamestnané osoby sú sociálne zabezpečené za podmienok a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“

- 10 V zmysle článku 52 ods. 1 tejto Ústavy:

„Občania majú právo na zdravotné poistenie, ktoré zaručuje lekársku pomoc a prístup k bezplatnej zdravotnej starostlivosti podľa podmienok a v súlade s postupmi, ktoré stanovuje zákon.“

Zákonník práce

- 11 Článok 121 ods. 1 Kodeks na truda (Zákonník práce) znie takto:

„Ak to vyžadujú potreby podniku, zamestnávateľ môže dočasne prideliť pracovníka alebo zamestnanca na výkon pracovných povinností mimo pracoviska na obdobie, ktoré nesmie presiahnuť 30 po sebe nasledujúcich kalendárnych dní.“

Zákon o sociálnom zabezpečení

- 12 Článok 4 ods. 1 bod 1 Kodeks za socialno osiguriavane (zákon o sociálnom zabezpečení) stanovuje:

„Pracovníci a zamestnanci sú podľa tohto zákona poistení pre prípad pracovnej neschopnosti v dôsledku bežných ochorení, tehotenstva a materstva, invalidity z dôvodu bežnej choroby, staroby alebo úmrtia, pracovných úrazov, choroby z povolania a straty zamestnania, bez ohľadu na povahu ich zamestnania, spôsob odmeňovania a zdroj príjmov, s výnimkou osôb uvedených v článku 4a ods. 1; osoby zapojené do programov náhradnej rodičovskej starostlivosti a sprostredkovania zamestnania nepatria do systému poistenia pre prípad nezamestnanosti, ak to relevantný program stanovuje.“

13 Článok 9 ods. 2 bod 4 tohto zákona stanovuje:

„Obdobie, v ktorom osoba poberá dávky v nezamestnanosti, sa považuje za dobu poistenia na účely sociálneho zabezpečenia bez platenia príspevkov na sociálne zabezpečenie.“

Zákon o zdravotnom poistení

14 Z článku 33 ods. 1 bodu 1 Zakon za zdravoto osiguriavane (zákon o zdravotnom poistení) vyplýva, že bulharský štátny príslušník, ktorý nie je tiež štátnym príslušníkom iného štátu, je povinne poistený v rámci vnútroštátneho systému zdravotného poistenia.

15 Článok 40 ods. 1 tohto zákona stanovuje:

„Príspevky na zdravotné poistenie sa vypočítavajú v súlade s článkom 29 ods. 3 na základe nasledujúcich príjmov a vyberajú sa takto:

...

(8) pre osoby, ktoré poberajú dávky v nezamestnanosti – suma vyplatených dávok; príspevky sa odvádzajú zo štátneho rozpočtu najneskôr do 10. dňa mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, na ktorý sa vzťahujú.

...“

16 Článok 40 ods. 5 uvedeného zákona okrem iného stanovuje, že každá osoba, na ktorú sa nevzťahuje poistenie podľa odsekov 1, 2 a 3, je povinná platiť príspevky na sociálne zabezpečenie.

Nariadenie o vyslaní a špecializovaných pobytoch v zahraničí

17 Článok 2 ods. 1 Naredba za služebni komandirovki i specijalizaciji v chužbina (nariadenie o vyslaní a špecializovaných pobytoch v zahraničí) znie takto:

„Vyslanie do zahraničia znamená vyslanie osoby do zahraničia na vykonávanie konkrétnej činnosti v súlade s pokynmi vysielajúceho orgánu.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

18 Dňa 15. septembra 2016 spoločnosť Walltopia so sídlom v Bulharsku uzatvorila pracovnú zmluvu s pánom Peťom Stefanovom Punčevom, bulharským štátnym príslušníkom, na výkon práce v Sofii (Bulharsko) od 16. septembra 2016. V tejto zmluve bola stanovená šesťmesačná skúšobná doba.

19 Pán Punčev predtým pracoval pre viacerých zamestnávateľov, posledný pracovný pomer ukončil 1. marca 2015.

20 Od 26. septembra do 6. októbra 2016 bol pán Punčev vyslaný spoločnosťou Walltopia do Spojeného kráľovstva.

21 Dňa 25. októbra 2016 dala spoločnosť Walltopia pánu Punčevovi výpoveď.

22 Dňa 13. januára 2017 Walltopia požiadala Teritorialna direkcija na Nacionalnata agencija za prihodite – Veliko Tarnovo (Oblastné riaditeľstvo Národnej agentúry pre verejné príjmy, Veliko Tarnovo) (ďalej len „dotknutý vnútroštátny orgán“) o vydanie osvedčenia A 1, ktorým sa malo

osvedčiť, že na pána Punčeva sa počas jeho vyslania uplatňovali bulharské právne predpisy. Vo svojej žiadosti Walltopia okrem iného uviedla údaje o podniku, do ktorého bol pán Punčev vysielaný, ako aj dĺžku vyslania. Uviedla tiež, že bol prijatý do zamestnania na účely tohto vyslania a počas neho bol jej zamestnancom, ktorého platila a vzťahovalo sa naňho sociálne zabezpečenie pokrývajúce zdravotné riziká.

- 23 Rozhodnutím z 27. januára 2017 vrchný inšpektor zodpovedný za verejné príjmy dotknutého vnútroštátneho orgánu odmietol vydať požadované osvedčenie z dôvodu, že nebola splnená požiadavka spočívajúca v tom, že dotknutá osoba musí podliehať bulharským právnym predpisom aspoň jeden mesiac pred vyslaním. Keďže pán Punčev nepoberal dávky v nezamestnanosti počas tohto obdobia, nebolo ho možné považovať za poistenca.
- 24 Po podaní správneho opravného prostriedku proti tomuto rozhodnutiu riaditeľ tohto orgánu rozhodnutie potvrdil 27. februára 2017.
- 25 Vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o žalobe proti tomuto zamietnutiu, poukazuje na to, že podľa článku 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 vyslaná osoba naďalej podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom jej zamestnávateľ zvyčajne vykonáva svoje činnosti, len ak sú splnené určité podmienky, konkrétne že vyslanie nesmie prekročiť dvadsaťštyri mesiacov a vyslaná osoba nemá nahradiť inú vyslanú osobu. Podľa uvedeného súdu je nesporné, že tieto podmienky sú v spore vo veci samej splnené.
- 26 Na druhej strane sa vnútroštátny súd pýta, či je stanovisko dotknutého vnútroštátneho orgánu, podľa ktorého pán Punčev pred začiatkom svojho zamestnania v spoločnosti Walltopia nepodliehal bulharským právnym predpisom, v súlade s cieľom a zmyslom článku 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009 v spojení s článkom 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004.
- 27 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že v súlade s ustanoveniami zákona o zdravotnom poistení je osoba povinná platiť povinné príspevky na sociálne zabezpečenie bez ohľadu na to, či pracuje alebo nie. Neodvedenie príspevkov ju zbavuje práva vyplývajúceho zo sociálneho zabezpečenia.
- 28 Vnútroštátny súd má tiež pochybnosti o tom, či musí vziať do úvahy štátnu príslušnosť dotknutej osoby, ak táto osoba je štátnym príslušníkom členského štátu, alebo obvyklý pobyt tejto osoby v zmysle článku 1 písm. j) nariadenia č. 883/2004. V prípade, že ani štátna príslušnosť, ani miesto obvyklého pobytu by neboli relevantnými výkladovými kritériami, uvedený súd sa pýta, ktoré kritériá treba zohľadniť na účely výkladu výrazu „podlieha právnym predpisom“, uvedeného v článku 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009, v spojení s výrazom „podlieha právnym predpisom“, uvedeným v článku 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004.
- 29 Za týchto podmienok Administrativen съд Велико Търново (Správny súd Veliko Tarnovo, Bulharsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Majú sa články 14 ods. 1 nariadenia [č. 987/2009] a 12 ods. 1 nariadenia [č. 883/2004] vykladať v tom zmysle, že osoba, ktorej sa týkajú tieto ustanovenia a ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec, nepodlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom je usadený podnik, ktorý ju zamestnal, ak táto osoba podľa právnych predpisov uvedených v článku 1 písm. l) nariadenia [č. 883/2004] nemala bezprostredne pred začatím jej zamestnania postavenie poistenca v tomto členskom štáte?
2. V prípade zápornej odpovede na prvú prejudiciálnu otázku, je prípustné, aby vnútroštátny súd pri výklade obsahu a významu výrazu ‚právne predpisy sa vzťahujú‘ v článku 14 ods. 1 nariadenia [č. 987/2009] a výrazu ‚podlieha právnym predpisom‘ v článku 12 ods. 1 nariadenia [č. 883/2004] prihliadal na skutočnosť, že osoba má štátnu príslušnosť členského štátu, ak by táto osoba aj tak podliehala vnútroštátnym právnym predpisom len na základe svojej štátnej príslušnosti?

3. V prípade zápornej odpovede aj na druhú prejudiciálnu otázku, môže vnútroštátny súd v súvislosti s použitím výrazov uvedených v druhej prejudiciálnej otázke prihliadať na bydlisko alebo trvalý pobyt osoby, ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec, v zmysle článku 1 písm. j) nariadenia [č. 883/2004]?
4. V prípade zápornej odpovede aj na tretiu prejudiciálnu otázku, aké výkladové kritériá má vnútroštátny súd zohľadniť pri výklade obsahu výrazu ‚podlieha právnym predpisom‘ použitého v ustanoveniach článku 12 ods. 1 nariadenia [č. 883/2004] a výrazu ‚právne predpisy sa vzťahujú‘ v článku 14 ods. 1 nariadenia [č. 987/2009], aby tieto ustanovenia použil v súlade s ich presným významom?“

O prejudiciálnych otázkach

- 30 Svojimi štyrmi otázkami, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009 v spojení s článkom 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 vykladať v tom zmysle, že zamestnanec zamestnaný na účely vyslania do iného členského štátu sa má pokladať za osobu, na ktorú „sa ... už aj bezprostredne pred začatím jej zamestnania vzťahujú právne predpisy členského štátu, v ktorom je usadený jej zamestnávateľ“ v zmysle článku 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009, ak bezprostredne pred začatím jej zamestnania, a to aj napriek tomu, že nemá postavenie poistenca na základe týchto predpisov, tento zamestnanec mal štátnu príslušnosť uvedeného členského štátu a jeho bydlisko v zmysle článku 1 písm. j) nariadenia č. 883/2004 sa nachádzalo v tomto členskom štáte.
- 31 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že v prejednávanej veci Walltopia zamestnala pána Punčeva, bulharského štátneho príslušníka, s cieľom vyslať ho do Spojeného kráľovstva. Dotknutý vnútroštátny orgán následne odmietol vydať osvedčenie A 1 spoločnosti Walltopia, ktoré malo potvrdiť, že sa naň uplatňovali bulharské právne predpisy, a to z dôvodu, že nepodliehal týmto právnym predpisom aspoň jeden mesiac pred jeho vyslaním.
- 32 Na úvod treba pripomenúť, že podľa článku 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 osoba, ktorá ako zamestnanec vykonáva v členskom štáte činnosť v mene zamestnávateľa, ktorý tam zvyčajne vykonáva svoju činnosť a ktorá je týmto zamestnávateľom vyslaná do iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu v mene tohto zamestnávateľa, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že očakávané trvanie takejto práce nepresahuje 24 mesiacov a že táto osoba tam nie je vyslaná, aby nahradila inú vyslanú osobu.
- 33 Článok 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009 spresňuje, že osoba, ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec v členskom štáte v mene zamestnávateľa, ktorý tam zvyčajne vykonáva svoju činnosť a ktorá je svojím zamestnávateľom vyslaná do iného členského štátu v zmysle článku 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 „zahŕňa aj osobu, ktorá je zamestnaná na účely vyslania do iného členského štátu pod podmienkou, že sa na dotknutú osobu už aj bezprostredne pred začatím jej zamestnania vzťahujú právne predpisy členského štátu, v ktorom je usadený jej zamestnávateľ“.
- 34 Zo samotného znenia článku 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009 vyplýva, že skutočnosť, že osoba je zamestnaná na účely vyslania do iného členského štátu, nebráni tomu, aby sa mohla považovať za „osobu, ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec v členskom štáte v mene zamestnávateľa, ktorý tam zvyčajne vykonáva svoju činnosť, a ktorá je týmto zamestnávateľom vyslaná do iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu v mene tohto zamestnávateľa“ v zmysle článku 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 takže, v prípade, že to tak je, pokiaľ sú splnené ostatné podmienky stanovené v tomto ustanovení, ktoré nie sú predmetom tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania, táto osoba naďalej podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom jej zamestnávateľ zvyčajne vykonáva svoje činnosti na základe posledného uvedeného ustanovenia.

- 35 Na účely uplatnenia článku 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 sa síce nevyžaduje, aby osoba zamestnaná na účely vyslania do iného členského štátu vykonávala v členskom štáte, v ktorom jej zamestnávateľ zvyčajne vykonáva svoju činnosť, činnosť v mene zamestnávateľa pred svojím vyslaním, ale zo znenia článku 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009 vyplýva, že na túto osobu sa už aj bezprostredne pred začatím jej vyslania musia vzťahovať právne predpisy členského štátu, v ktorom je jej zamestnávateľ usadený.
- 36 Tento výklad článku 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009 je v súlade s článkom 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004, podľa ktorého – ako sa už pripomenulo v bode 32 tohto rozsudku –, ak sú splnené všetky podmienky stanovené týmto posledným uvedeným ustanovením, dotknutá osoba „naďalej podlieha“ právnym predpisom členského štátu, v ktorom je zamestnávateľ, ktorý ju vysielal, usadený, čo potvrdzuje, že táto osoba musí podliehať tejto právnej úprave už pred svojím vyslaním.
- 37 Takisto aj výklad, podľa ktorého osoba zamestnaná na účely vyslania do iného členského štátu už musí podliehať právnej úprave členského štátu zamestnávateľa, ktorý ju vysielal, aby jej situácia spadala pod článok 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004, pričom toto ustanovenie predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla článku 11 ods. 3 písm. a) tohto nariadenia, je v súlade s cieľmi článku 12 ods. 1 tohto nariadenia.
- 38 Toto posledné uvedené ustanovenie má totiž za cieľ najmä podporiť slobodné poskytovanie služieb v prospech podnikov, ktoré ho využijú tým, že vyšlú pracovníkov do iného členského štátu, než je štát, v ktorom sú usadené. Toto ustanovenie má tak pomôcť prekonať prekážky voľného pohybu pracovníkov a takisto povzbudiť vzájomné hospodárske prenikanie odstránením administratívnych komplikácií, predovšetkým pre pracovníkov a podniky (pozri analogicky rozsudok z 10. februára 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, bod 28 a citovanú judikatúru).
- 39 Najmä s cieľom zabrániť tomu, aby podnik so sídlom na území členského štátu bol povinný poistiť svojich zamestnancov, ktorí zvyčajne podliehajú právnym predpisom tohto štátu v oblasti sociálneho zabezpečenia, v systéme sociálneho zabezpečenia iného členského štátu, kde boli vyslaní na vykonávanie prác na obmedzenú dobu – čo by ešte viac skomplikovalo výkon slobodného poskytovania služieb – článok 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 umožňuje podniku zachovať poistenie jeho pracovníkov v systéme sociálneho zabezpečenia prvého členského štátu, pokiaľ tento podnik spĺňa podmienky tohto slobodného poskytovania služieb (pozri analogicky rozsudok z 10. februára 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, bod 29 a citovanú judikatúru).
- 40 Treba teda preskúmať, či sa má osoba zamestnaná s cieľom vyslania do iného členského štátu, ktorá sa nachádza v takej situácii, ako pán Punčev, považovať za osobu, na ktorú „sa... už aj bezprostredne pred začatím jej zamestnania vzťahujú právne predpisy členského štátu, v ktorom je usadený jej zamestnávateľ“ v zmysle článku 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009.
- 41 V tejto súvislosti treba najprv pripomenúť, že ustanovenia hlavy II nariadenia č. 883/2004, ktorej súčasťou sú články 11 až 16 tohto nariadenia, predstavujú ucelený a jednotný systém kolíznych noriem. Cieľom týchto ustanovení je nielen vyhnúť sa súčasnému uplatňovaniu viacerých vnútroštátnych právnych úprav a komplikáciám, ktoré z toho môžu vyplynúť, ale aj zabrániť tomu, aby osoby, ktoré patria do pôsobnosti tohto nariadenia, boli zbavené ochrany v oblasti sociálneho zabezpečenia v prípade neexistencie právnej úpravy, ktorá by sa na ne vzťahovala (pozri analogicky rozsudok z 1. februára 2017, Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, bod 58 a citovanú judikatúru).
- 42 Ak teda osoba patrí do osobnej pôsobnosti nariadenia č. 883/2004, tak ako je vymedzená v článku 2 tohto nariadenia, v zásade sa uplatní pravidlo výlučnosti stanovené v článku 11 ods. 1 tohto nariadenia a relevantný právny poriadok sa určí v súlade s ustanoveniami hlavy II uvedeného nariadenia (pozri analogicky rozsudok z 1. februára 2017, Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, bod 59 a citovanú judikatúru).

- 43 Pokiaľ ide o článok 11 ods. 3 nariadenia č. 883/2004, jeho jediným cieľom je vymedziť vnútroštátnu právnu úpravu uplatniteľnú na osoby, ktoré sa nachádzajú v niektorej zo situácií uvedených v písmenách a) až e) tohto ustanovenia, s výhradou článkov 12 až 16 tohto nariadenia (pozri analogicky rozsudok z 1. februára 2017, Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, bod 60 a citovanú judikatúru).
- 44 V prejednávanej veci sa zdá, že vnútroštátny súd usudzuje, že situácia pána Punčeva bezprostredne pred začatím jeho zamestnania v spoločnosti Walltopia nespadá pod žiadnu z hypotéz uvedených v článku 11 ods. 3 písm. a) až d) nariadenia č. 883/2004, čo však prináleží overiť tomuto vnútroštátnemu súdu.
- 45 Keby to tak malo byť, z článku 11 ods. 3 písm. e) nariadenia č. 883/2004 vyplýva, že bulharské právne predpisy sa na pána Punčeva v každom prípade vzťahovali bezprostredne pred začatím jeho zamestnania v spoločnosti Walltopia. Podľa tohto posledného uvedeného ustanovenia totiž ktorákoľvek iná osoba, na ktorú sa písmená a) až d) nevzťahujú, podlieha právnym predpisom členského štátu bydliska bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia tohto nariadenia zaručujúce tejto osobe dávky podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých členských štátov. Zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, pritom vyplýva, že pán Punčev mal v Bulharsku bydlisko v zmysle článku 1 písm. j) nariadenia č. 883/2004 bezprostredne pred začatím tohto zamestnania.
- 46 Ďalej, štátna príslušnosť osoby síce prípadne môže byť relevantná na účely určenia, či osoba patrí do osobnej pôsobnosti nariadenia č. 883/2004, tak ako je vymedzená v jeho článku 2, ale ako taká nepatrí medzi kritériá stanovené kolíznymi normami uvedenými v hlave II tohto nariadenia, takže v prejednávanej veci samotná skutočnosť, že pán Punčev je bulharským štátnym príslušníkom, nemôže byť v nijakom prípade sama osebe určujúcou na účely uplatňovania týchto noriem.
- 47 Napokon, pokiaľ ide o okolnosť, podľa ktorej vnútroštátny orgán dotknutý vo veci samej usudzoval, že vzhľadom na to, že pán Punčev už nemal nároky v oblasti zdravotného poistenia a nebol „poistencom“ podľa bulharského práva, bulharské právne predpisy sa naňho už neuplatňovali, treba pripomenúť, že je nesporné, že ustanovenia hlavy II nariadenia č. 883/2004 majú za cieľ iba určiť vnútroštátne právne predpisy uplatniteľné na osoby, ktoré patria do pôsobnosti tohto nariadenia. Cieľom týchto ustanovení ako takých nie je stanoviť podmienky, za ktorých osoba má právo alebo povinnosť byť poistená v systéme sociálneho zabezpečenia alebo v určitej časti takého systému. Ako už Súdny dvor viackrát rozhodol, každému členskému štátu prináleží, aby tieto podmienky stanovil vo svojich právnych predpisoch (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. mája 1990, Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, bod 19 a citovanú judikatúru).
- 48 Pri určovaní podmienok existencie práva byť poistený v systéme sociálneho zabezpečenia sú však členské štáty povinné rešpektovať platné ustanovenia práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. mája 1990, Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, bod 20 a citovanú judikatúru). Konkrétne, kolízne normy, ktoré upravuje nariadenie č. 883/2004, sú pre členské štáty kogentné, a teda nemajú možnosť stanoviť, v akom rozsahu sa budú uplatňovať ich vlastné právne predpisy alebo právne predpisy iného členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 23. septembra 1982, Kuijpers, 276/81, EU:C:1982:317, bod 14; z 12. júna 1986, Ten Holder, 302/84, EU:C:1986:242, bod 21; zo 14. októbra 2010, van Delft a i., C-345/09, EU:C:2010:610, body 51 a 52, a z 13. júla 2017, Szoja, C-89/16, EU:C:2017:538, bod 42).
- 49 Podmienky pre vznik práva byť poistený v systéme sociálneho zabezpečenia nemôžu viesť k tomu, že z pôsobnosti dotknutej právnej úpravy budú vylúčené osoby, na ktoré sa podľa nariadenia č. 883/2004 táto právna úprava uplatňuje (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. mája 1990, Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, bod 20 a citovanú judikatúru). Ako sa už uviedlo v bode 41 tohto rozsudku, ustanovenia hlavy II tohto nariadenia totiž majú okrem iného za cieľ zabrániť tomu, aby osoby, ktoré patria do pôsobnosti tohto nariadenia, boli zbavené ochrany v oblasti sociálneho zabezpečenia v prípade, že by neexistovala právna úprava, ktorá by sa na ne vzťahovala.

- 50 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru v prejednávanej veci pritom nevyplýva, že na pána Punčeva sa uplatňovali právne predpisy iného členského štátu ako Bulharskej republiky bezprostredne pred začatím jeho zamestnania v spoločnosti Walltopia, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.
- 51 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009 v spojení s článkom 12 ods. 1 nariadenia č. 883/2004 sa má vykladať v tom zmysle, že zamestnanec zamestnaný na účely vyslania do iného členského štátu sa má považovať za osobu, na ktorú „sa... už aj bezprostredne pred začatím jej zamestnania vzťahujú právne predpisy členského štátu, v ktorom je usadený jej zamestnávateľ“ v zmysle článku 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009, aj keď tento zamestnanec nemal postavenie poistenca podľa právnych predpisov tohto členského štátu bezprostredne pred začiatkom svojho zamestnania, pokiaľ mal v tom čase svoje bydlisko v uvedenom členskom štáte, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

O trovách

- 52 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Článok 14 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, v spojení s článkom 12 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 465/2012 z 22. mája 2012, sa má vykladať v tom zmysle, že zamestnanec zamestnaný na účely vyslania do iného členského štátu sa má považovať za osobu, na ktorú „sa... už aj bezprostredne pred začatím jej zamestnania vzťahujú právne predpisy členského štátu, v ktorom je usadený jej zamestnávateľ“ v zmysle článku 14 ods. 1 nariadenia č. 987/2009, aj keď tento zamestnanec nemal postavenie poistenca podľa právnych predpisov tohto členského štátu bezprostredne pred začiatkom svojho zamestnania, pokiaľ mal v tom čase svoje bydlisko v uvedenom členskom štáte, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

Podpisy